

॥ ४१ ॥ इति अनुशासनपर्वणि नैलकंठोये भारतभावदीपे शततमोऽध्यायः ॥ १०० ॥ ॥ ४१ ॥ ॥ ४२ ॥ ब्राह्मणस्त्वानीति ॥ १ ॥ २ ॥ रजःसेवी रजो गुंठितः ॥ ३ ॥ गोरजसा गोपरागेण यथा पुष्पस्य परागोरजः कणस्तदां दोलने परितः प्रसर्पति एवं प्रचलं त्याधेनो रूढसः सकाशात्प्रसरंत्यः क्षीरविप्रुषोत्रपरागपर्यायेण रजःपदेनोच्यते तथा च मेदिनी रजःस्त्रीबंगुणांतरे आर्तवेचपरागेचरेणुमात्रे च द

यावदक्षिणिमेषाणि ज्वलंते तावतीः समाः ॥ रूपवान्बलवांश्चापिनरो भवति दीपदः ॥ ४१ ॥ इति श्रीमहाभारते अनुशासनपर्वणि आनुशासनिके प० अग
स्य भृगुसंवादो नाम शततमोऽध्यायः ॥ १०० ॥ ॥ ४२ ॥ ॥ ४३ ॥ युधिष्ठिर उवाच ब्राह्मणस्वानियेमं दाहरंति भरतर्षभ ॥ नृशंसकारिणो
मूढाः कते गच्छंति मानवाः ॥ १ ॥ भीष्म उवाच अत्राप्युदाहरंती ममिति हासं पुरातनं ॥ चांडालस्य च संवादं क्षत्रबंधोश्च भारत ॥ २ ॥ राजन्य उवाच
दृढरूपो सिचांडाल बालवच्च विचेष्टसे ॥ श्वखराणां रजःसेवी कस्मादुद्विजसे गवां ॥ ३ ॥ साधुभिर्गर्हितं कर्म चांडालस्य विधीयते ॥ कस्माद्गोरजसा ध्वस्तमपां
कुंडे निषिंचसि ॥ ४ ॥ चांडाल उवाच ब्राह्मणस्य गवां राजन् ह्रियतीनां रजःपुरा ॥ सोममुध्वंसयामास तं सोमं ये पिबन्द्वाजाः ॥ ५ ॥ दीक्षितश्च सराजापि
क्षिप्रं नरकमाविशत् ॥ सहैतैर्याजकैः सर्वैर्ब्रह्मस्वमुपजीव्यत ॥ ६ ॥ ये पितत्रापि बन्क्षीरं घृतं दधि च मानवाः ॥ ब्राह्मणाः सह राजन्याः सर्वे नरकमाविशन् ॥ ७ ॥
जघ्नुस्ताः पयसा पुत्रांस्तथा पौत्रान्विधुन्वतीः ॥ पशून्वेक्षमाणाश्च साधुवृत्तेन दंपती ॥ ८ ॥ अहंतत्रावसं राजन् ब्रह्मचारी जितेन्द्रियः ॥ तासां मे रजसा ध्वस्तं भैक्ष
मासीन्नराधिप ॥ ९ ॥ चांडालो हंत तो राजन् भुक्त्वा तदभवन्तृप ॥ ब्रह्मस्वहारी च नृपः सोऽप्रतिष्ठांगतिं ययौ ॥ १० ॥ तस्माद्दरेन्न विप्रस्वंकदाचिदपि किंचन ॥ ब्रह्मस्व
रजसा ध्वस्तं भुक्त्वा मां पश्य यादृशं ॥ ११ ॥ तस्मात्सोमोऽप्यविक्रेयः पुरुषेण विपश्चिता ॥ विक्रयं त्विह सोमस्य गर्हयंति मनीषिणः ॥ १२ ॥ ये चैनं क्रीणते तात ये
च विक्रीणते जनाः ॥ ते तु वैवस्वतं प्राप्य रौरवं यांति सर्वशः ॥ १३ ॥ सोमं तु रजसा ध्वस्तं विक्रीणन्विधिपूर्वकं ॥ श्रोत्रियो वार्धुषीभूत्वा न चिरं स विनश्यति ॥ १४ ॥
नरकं त्रिंशतं प्राप्य स्वविष्टामुपजीवति ॥ श्वचर्यामभिमानं च स खिदारे च विष्टुवं ॥ १५ ॥

श्यते इति ध्वस्तं व्याप्तं शरीरमिति शेषः विप्रुणमात्रेणापि ब्रह्मस्वेन देहस्निग्धत्वं मा भूदिति भावः ॥ ४ ॥ ह्रियतीनां गोपहेकेन चिद्राज्ञा ह्रियमाणानां रजःक्षीरं कर्तृमार्गस्थवल्लीरूपं सोममुध्वंसयामासनाशि
तवत् ॥ ५ ॥ ६ ॥ तत्र गोहर्तृणां पुरे ॥ ७ ॥ तादृता गावो विधुन्वतीः स्वस्वस्वामिवत्सवियोगात्प्रांशरीरं कं पयंत्यः परैः पीतेन स्वपयसा तेषां पुत्रपौत्रान् दंपती च जघ्नुः सख्यो ल्पायुषश्चक्रुः ॥ ८ ॥ तत्र देशे काले च
॥ ९ ॥ १० ॥ ११ ॥ प्रसंगात्सोमविक्रयं निंदति तस्मादिति ॥ १२ ॥ एनं ब्रह्मस्वसृष्टं ॥ १३ ॥ चिरं न विनश्यतीति न अपि तु चिरं नरकवासान् नश्यत्येव ॥ १४ ॥ श्वचर्यानीचसेवां ॥ १५ ॥